

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Hermeneutika	PHHR3113

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Arūnas Mickevičius	VU Filosofijos fakultetas, Filosofijos institutas, Universiteto g. 9 Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji		Privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	122	48	72

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Supažindinti su a) hermeneutinio tyrimo metodika ir b) humanitarinių mokslų bei tarpasmeninių santykių supratimo problemomis. Taip pat siekiama išplėsti studentų kultūrinį ir intelektualinį akiratį, ugdyti gebėjimą adekvačiai suvokti, analizuoti ir vertinti bendrąsias ir profesines – filosofines šiuolaikinėje visuomenėje iškylančias supratimo problemas. Studentai skatinami diskutuoti problemas ir įgytas teorines žinias savarankiškai taikyti praktikoje.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinios: - suteikti žinių kaip remiantis F.D.E.Schleiermacherio, W.Dilthey'aus, M. Heideggerio, H.G.Gadamerio ir P. Ricoeuro hermeneutinėmis nuostatomis suprasti humanitarinių mokslų specifika; - supažindinti su fizinių ir humanitarinių bei socialinių mokslų skirtingais pagrindimais - supažindinti su H.G. Gadamerio filosofinės hermeneutikos pagrindinėmis kontraversijomis – normatyvistine hermeneutika (E. Betti), kritine socialine teorija (K. O. Apel, J. Habermas) ir postmoderniaja dekonstrukcija (J. Derrida).	Paskaitos - probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija)	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; d) egzaminas.
Suvokimas: - suformuoti gebėjimą suvokti - aiškiai formuluoti ir eksplikuoti - hermeneutinio supratimo problemas ir gebėjimą logiškai plėtoti jų probleminio lauko supratimą arba galimus sprendimo būdus.	Paskaitos - probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija)	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; d) egzaminas.
Analizė: - išlavinti gebėjimą analizuoti teorinius tekstus, skirtus aiškinti įvairių reiškinių – meno, istorijos kalbos - hermeneutinio supratimo prigimtį.	Paskaitos - probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija)	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; d) egzaminas.
Sintezė:	Paskaitos -	a) parengto pranešimo gynimas

- suformuoti gebėjimą sintezuoti sukauptas žinias ir parodyti paradigminius skirtumus ir panašumus tarp įvairių hermeneutinių teorinių modelių	probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija)	arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; d) egzaminas
<i>Vertinimas:</i> - skatinti ir lavinti įgūdžius kritiškai vertinti pristatomas teorines nuostatas diskutuojant, logiškai argumentuojant ir bendradarbiaujant su kolegomis	Paskaitos - probleminis dėstymas, seminarai - aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su studentais, grupinė diskusija).	a) parengto pranešimo gynimas arba analizuojamojo teksto pristatymas ir komentavimas seminare; b) akademinų kompetencijų demonstravimas seminarų diskusijoje; d) egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. <i>F.D.E.Schleiermacherio "hermeneutica universalis"</i> projektas. Gramatinės ir techninės interpretacijų sampratos. Supratimo ratas ir prasmės divininė rekonstrukcija.	4						4	4	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. – Grondin 2003: 116-135.
2. Istorinės mokyklos (L. Ranke, J. G. Droisenas) ir hermeneutinio tyrimo sąsajos.	2						2	4	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. - Gadamer 2004: 195-214 arba – Gadamer 1990: 201-222 (orig. kalba); Grondin 2003: 140-147.
3. <i>W.Dilthey'aus hermeneutika ir "dvasios mokslų" pagrindimo problema.</i> Klasikinės epistemologijos kritika ir posūkis prie "gyvenimiškojo sąryšio". Išgyvenimas, išraiška, supratimas.	4						4	6	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. - Gadamer 2004: 214-235 arba – Gadamer 1990: 222-246 (orig. kalba); Grondin 2003: 147-157; . Sverdiolas 2002: 27-87.
4. <i>Seminaras:</i> W.Dilthey'aus hermeneutika ir istorizmo aporijos.			2				2	4	Teksto skaitymas ir analizė, pranešimo arba teksto pristatymo rengimas. Privaloma moksl. lit. žr. – Dilthey 1990: 96-111.
5. <i>E. Husserlio fenomenologijos indėlis „filosofinei hermeneutikai.</i> Intencionalių sąmonės išgyvenimų ir „horizonto“ fenomeno sampratos. Fenomenologinio objekto suvokimo „profiluose“ svarba H.G. Gadamerio „filosofinei hermeneutikai“.	2						2	4	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. – Grondin 1995: 35-46; Gadamer 2004: 235-245 arba – Gadamer 1990: 246-258 (orig. kalba).
6 <i>M. Heideggerio hermeneutika kaip egzistencijos interpretacija.</i> „Faktiškumo hermeneutikos“ samprata. Supratimas ir interpretacija (Auslegung). Išankstinio supratimo elementai: Vorhabe, Vorsicht, Vorgrift. Hermeneutinis ratas.	4						4	6	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. – Grondin 2003: 158-180; Sverdiolas 2002: 88-153.
7. <i>Seminaras:</i> Supratimas ir interpretacija, „štai-būtis“ ir kalba M. Heideggerio „pamatinėje ontologijoje“.			4				4	6	Teksto skaitymas ir analizė, pranešimo arba teksto pristatymo rengimas. Privaloma moksl. lit. žr. – Heidegger 2001: 182-211 (paragrafai 31, 32 33 34) arba Heidegger 1977: p.190-222.

8. H.G.Gadamerio „filosofinė hermeneutika”. „Filosofinės hermeneutikos programinės nuostatos: fenomenologinės ištakos, tikslai ir pagrindinės tyrinėjimų temos. Tiesos ir metodo perskyros problema. Hermeneutinės patirties teorijos pagrindiniai elementai: a) hermeneutinis ratas ir prietarų (Vorurteil) supratimo procese diskreditacijos bei reabilitacijos problema, b) autoriteto ir tradicijos reabilitacija, c) laiko nuotolio hermeneutinė reikšmė, d) poveikio istorijos (Wirkungsgeschichte) analizė, f) hermeneutinės patirties savitumo tematizacija, g) klausimo ir atsakymo dialektikos reikšmingumas supratimui. Supratimas ir kalba.	6					6	6	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. – Grondin 2003: 181-207, Sverdiolas 2002: 154-180).
9. Seminaras: Gadamerio „filosofinės hermeneutikos“ analizė			4			2	4	Teksto skaitymas ir analizė, pranešimo arba teksto pristatymo rengimas. Privaloma moksl. lit. žr – Gadamer 2004: 268-306, 336-371; arba Gadamer 1990: 270-312, 346-384 (orig.k.).
10. H.G.Gadamerio polemika su E. Betti J. Habermasu ir J. Derrida	4					4	4	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą privalomą mokslinę literatūrą. Žr. – Mickevičius (2012: 139-152) ir (2010: 37 – 43); Sverdiolas 2003: 163-197; Grondin 2003: 208-233.
Seminaras: Hermeneutika ir postmodernioji dekonstrukcija			2			4	4	Teksto skaitymas ir analizė, pranešimo arba teksto pristatymo rengimas. Privaloma moksl. lit. žr. - Gadamer (1999a: 171-198) ir (1999b: 199-209).
10. P. Ricoeur hermeneutika Hermeneutika kaip „skiepas“ į fenomenologiją. Refleksyvioji, semantinė ir egzistencinė hermeneutikos plotmės. Struktūralizmas ir hermeneutika. Psichoanalizė ir interpretacija. Mitų ir simbolių hermeneutika.	6					6	6	Paskaitų medžiagos analizė, pasirengimas paskaitai skaitant nurodytą mokslinę literatūrą. Žr. Sverdiolas 2002: 219-294
11. Seminaras: P.Ricoeur'as ir „supratimo ontologijos“ pagrindimo problema			4			4	4	Teksto skaitymas ir analizė, pranešimo arba teksto pristatymo rengimas. Privaloma moksl. lit. žr – Ricoeur 2001: 3-31.
Pasirengimas egzaminui							10	
Iš viso	32	2	16			50	72	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pranešimas seminare (iki 10 min.) arba analizuojamojo teksto pristatymas	25	Seminaruose semestro metu	Paskirtos/pasirinktos teksto dalies analizė. Vertinami šie aspektai: - formuluoja problemas ir klausimus, kritiškai vertina nagrinėjamo autoriaus poziciją ir kitų pasisakymus, kūrybiškai randa konstruktyvius sprendimus iškeltais klausimais.
Akademinio aktyvumo formos seminaruose	25	Seminaruose semestro metu	- aktyviai dalyvauja diskusijoje, atsako į dėstytojo užduodamus ar analizuojamojo teksto autoriaus keliamus

			klausimus: demonstruoja dalykišką kompetenciją, geba suvokti, sintezuoti, kritiškai vertinti.
Egzaminas raštu	50	Egzaminų sesija	Atsakymai į 2 atvirus klausimus. Vertinami šie darbo aspektai: - žino ir gali nuosekliai ir argumentuotai išskleisti analizuotas teorines koncepcijas (30%), - demonstruojami gebėjimai sintezuoti, rodant skirtumus ir panašumus tarp modulyje pristatomų teorijų, ir kritiškai vertinti (20%).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Dilthey, W.	1990	Hermeneutikos atsiradimas, p. 96-111.	Filosofija ir sociologija, Nr. 1.	Vilnius
Gadamer, H.G.	2004	Truth and method, p. 195-214, 214-235, 235-245, 268-306, 336-371.		New York: Continuum
Gadamer, H.G.	1990	Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik. Gesammelte Werke. Bd.1, 201-222, 222-246, 246-258, 270-312, 346-384.		Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck)
Gadamer, H.G.	1999a	Tekstas ir interpretacija // Žr.: H.G. Gadamer „Istorija, menas, kalba, p.171-198.		Vilnius: Baltos lankos
Gadamer, H.G.	1999b	Destrukcija ir dekonstrukcija“ // Žr.: H.G. Gadamer „Istorija ,menas, kalba, p.199-209.		Vilnius: Baltos lankos
Grondin, J.	2003	Filosofinės hermeneutikos įvadas, p. 116-135, 140-147, 147-157, 158-180, 181-207, 208-233.		Vilnius: Aidai
Grondin, J.	1995	Sources of hermeneutics, p. 35-46.		New York: State University
Heidegger, M.	2001	Being and Time, p.182-211		Oxford: Blackwell Publishers Ltd
Heidegger, M.	1977	Sein und Zeit. // Žr. Martin Heidegger. Sein und Zeit. Gesamtausgabe, Bd. 2., p.190-222.		Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann
Mickevičius, A.	2012	Emilio Betti versus Hansas-Georgas Gadameris: hermeneutinio prasmės supratimo dilema, p. 139–152.	Problemos. Mokslo darbai, Nr.82.	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Mickevičius, A.	2010	Hanso Georgo Gadamerio filosofinė hermeneutika ir geros valios suprasti prasmė, p. 37– 43.	Santalka. Filosofija, T.18, Nr.1.	
Ricoeur P.	2001	Egzistencija ir hermeneutika // Žr. Egzistencija ir hermeneutika. Interpretacijų konfliktas, p.3-31.		Vilnius: Baltos lankos
Sverdiolas, A.	2002	Būti ir klausti. Hermeneutinės filosofijos studijos – 1, p. 27-87, 88-153, 154-180, 219-294		Vilnius: Strofa
Sverdiolas, A.	2003	Aiškinojimo ratas. Hermeneutinės filosofijos studijos – 2, p. 163-197.		Vilnius: Strofa
Papildoma literatūra				
Caputo, John D.	1987	Radical Hermeneutics. Repetition, Deconstruction, and the Hermeneutic Project.		Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.